

ՄԱՍՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒՄ

№ 5
1929

ԵՐԵՎԱՆ

1. საპირველმანისო, — ლექსი დ. კობიძის	1
2. 1 მაისის დღისასწაული, — თარგ. ა. რამიშვილის	2
3. ალღუმი, — ლექსი მარიკასი	10
4. ბოსტნის შაფაბი, — ცქვიტისა	11
5. რადიოგადაცემა, — ლექსი მარიჯანისა	12
6. ჩვენი ბავშვითი — 1) ბავშვთა საერთაშორისო კვირეული, 2) რა საარგებლობა მოაქვს ხეს, 3) სანატორიუმი ჰაერში, 4) რძის აბები, 5) ველოსიპედით ხეზე, 6) დათვი ჯიბეში	15
7. შრომისმოძვეარე სოსო, — ლექსი ე. ხუნდაძის	20
8. ზანბი ჯო, — სეზმან ერთაწმინდელის	22
9. ბუ, — ლექსი შიო მღვიმელის	28
10. თეთრი და შავი, — მეჭრაბიანის, თარგმ. ლ. კარაპეტია- ნისა	29
11. ბაზაფხული, — მუსიკა გრ. კოკელაძის	32
12. ჩვენი მკითხველების წერილები	32
13. ბეჭდვითი სიტყვის ათღლიური — ვ. ო. გარეჯანის მე-2 გვ.	

ბეჭდვითი სიტყვის ათღლიური

15 მაისიდან იწყება პიონერულ — საბავშვო ბეჭდვითი სიტყვის ათღლიური, რომელმაც ხელი უნდა შეუწყოს „ჟურნ. „პიონერის“, „ოქტომბრელის“ და საბავშვო წიგნების მასიურ გავრცელებას.

ამხანაგებო! ახლავე შევეუდგეთ მუშაობას, რომ ზაფხულში არ შემცირდეს ჩვენი გამოცემების ტირაჟი.

ამხანაგებო! ჩავატაროთ წინასწარი მუშაობა, რომ მომავალი სასწავლო წლიდან ჟურ. „პიონერის“ და „ოქტომბრელის“ ტირაჟი 5000-ზე ნაკლები მაინც არ იყოს.

კომკავშირის ცუკას დადგენილებით, 15 მაისიდან 25 მაისამდე ტარდება კომკავშირულ-პიონერულ ბეჭდვითი სიტყვის ათღლიური. ათღლიურის უმთავრეს ამოცანას შეადგენს: ა) ბეჭდვითი სიტყვის მკიდროდ დაახლოება პიონერულ-მოწაფეთა მასებთან და ბ) იდგილობრივი ორგანიზაციების მიერ მეტი ყურადღების მიქცევა პიონერული ჟურნალებისა და ლიტერატურისადმი.

რა უნდათ გავაკეთოთ ჩვენ? რასაკვირველია, ათღლეში ბეჭდვას ვერას გავაკეთებთ. ათღლიური მხოლოდ დაწყება იმ საქმის, რაც მომდევნო კვირებში უნდა გავაკეთოთ:

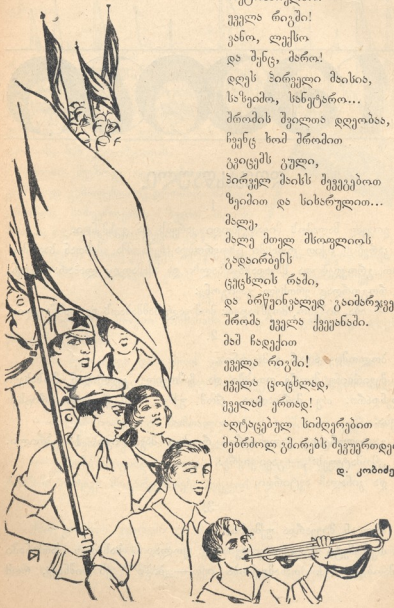

საკირველვაისო

ოქტომბრენო!
 ვეელა რიგში!
 ვანო, ლექსო
 და შენც, მარო!
 დღეს ზირველი მანისა,
 სასეიმო, სანეტარო...
 შრომის შეილთა დღეობა,
 ხვენც სამ შრომით
 გვიცემს გული,
 ზირველ მანისს შევეცემოთ
 შეიძით და სისარულით...
 მალე,
 მალე მთელ მსოფლიოს
 გადაირბენს
 ცაცხლის რაში,
 და ბრწეინვალედ გაიმარჯვენს
 შრომა ვეელა ქვეყანაში.
 მამ ჩადექით
 ვეელა რიგში!
 ვეელა ცოცხლად,
 ვეელამ ერთად!
 აღტაცებულ სიმღერებით
 მებრძოლ გამირებს შევეერთდეთ!..

დ. კობიძე.

855

დღესასწაული.

1.

უოველ საღამოს მივადგებოდი კარებს და ვუსმენდი.

კარების იქით ოთახში ცხოვრობდა ჩემი მშ. მასთან საღამო-
ობით გროვდებოდა სწუადანსსვა სალსი და სმამაღლა ლანარაკობდენ.

როგორღაც ერთსელ გავიგონე:

— აბა, ბიჭებო, მოემზადეთ: მომავალ სამშაბათს დღესასწაულია.

2.

ბოლომდე აღარ ვამიგონია.

შევიწინე მეორე ოთახში და ჩამოვიღე კედლიდან მოსასხევი
კალენდარი. თუ მართალია, რომ უქმეა, მას წითელი რიცხვი
იქნება.

გადავფურცლე კალენდარი. რიცხვი შავი იყო, 19 აპრილი.

„მომატეუეს“, — გავიფიქრე.

და კინაღამ აუტირდი.

3.

ძალიან მიუვარდა უქმეები.

თერთმეტი წლისა ვიყავი და ფოლადის სასხმელ ქარსანაში
ვმუშაობდი. ჩემი თანამდებობა იყო — „ბიჭი“. ეს ნიშნავს, რომ

სასკლოსნობი უველაფერსე მე უნდა გავქვეულებუავი.

მუშაობით ვოველთვის მტკიოდა ფეხები. აი წატომ მივეარდა უქმეები.

4.

სანდასან შემოდგომიდანვე ჩაიხედავ კალენდარში და გამოითვლი რამდენი წითელი ფურცელია საშობაოდ.

შობა, აღდგომა, საშობა—საეკლესიო დღესასწაულები. იუო კიდევ საშეფო დღეები, ხან მეფის დღეობა, ხან მისი ცოლის, ხან ქალიშვილის.

ჩვენი შეესოვე აცოცდებოდა ჭიმკარსე და გამოფენდა იქ დრომას, საშეფო დრომას, საშეფოროვანს. ზეფით თეთრი სოლი, შუახე ლურჯი, ქვევით კი წითელი.

„ნეტავი მეტიც ჭეაუდეს მეფეს ქალიშვილები,—უფიქრობდი,—ოღონდ არ მიხდებოდას ერთი სააქროდან შეორეში თრევა“.

5.

მეორე დღეს წავედი ქაჩხანაში. იქ კიდევ გავიგონე დღესასწაულის შესახებ.

ორი მუშა იდგა დასვასთან და ერთმა მათგანმა სთქვა:

— დღესასწაული ოთხი დღის შემდეგ იქნება. საჭიროა დროშები მოვიმზადოთ.

— გლებ ივანეს ძვე! მართალია, რომ საშობათს ვუქმობთ?

გლებ ივანეს ძვე წამავლო ხელი და დაისინინა:

— უქმობა მოვინდა? დაიცა, შენ ამ დღესასწაულსე ჩემს კანტორაში იარაკს მოვარეცხინებ, ლეკო!..

6.

მამ კამიხმო კუთხეში და მითხრა:

— აი რა, სიომა. შენ მე უნდა დამეხმარო. მაღე დღესასწაული იქნება და ჩვენ წითელი ქსოვილი და ლენტები უნდა მოვა-

გროვით. იქნება დედას და დას მოპარო. ოღონდ, იცოდე, ნუძად. არაფისთან არ წამოგვდეს!

„რა ასეთი დღესასწაულია, — გაეფიქრე, — რომ კალენდარშიც არ არის, და გლებ ივანეს ძეც ჯვარობს, და არაფისთანაც ამ დღის შესახებ დაღაპარავენ არ შეიძლება. ან წითელი ლენტები რაღა საქირთა?“

7.

დედას გამოვტაცე ორი ნაჭერი წითელი ქსოვილი, დასაც, სა-
ნამ მას ვძინა, გამოვტყერი თავსაფრიდან წითელი ლენტი.

ვევლაფერი ეს მძის მივეტანე.

— ეოზად, — შემაქო მან.

8.

აი, სამშაბათიც დადგა.

დილით ო საათზე მოისმა ქარხნის საევირების ხმა. მამ, უნ-
და წავიდეთ საშუაოზე, მამ, აღარაა უქმე: უქმეებში საევირი არ
ევირის.

მე არ მინდოდა საშუაოზე წასვლა, მაგრამ რას გააწეობ.

წენარად მივადექი ჩემს სახელოსნოს. დასვებთან არაფინაა.

კედელზე კი მიკრულია ჰანროსის ქაღალდი. მასზე მერთა-
ლი ლურჯი ასოებით დაბეჭდილია:

9.

„კმარა!

დაბედეთ საშუაო, ამხანაგებო! საქაროდ შეაჩერეთ ბორბლები.
მიეცით სანიშნო საევირი!..

ფანთოდ გაადეთ სახელოსნოს ჭიმკრები. ქუჩისკენ, ამხანაგებო!
დექს ჩვენი ბრწეინვალე დღესასწაულია“.

10.

შემდეგ კი ეწერა აი რა:

„დექს განსაკუთრებული დღესასწაულია, ის არ არის არცერთ
კალენდარში.“

ამ დღეს მღვდლები ზარებს არ რეკავენ და წირვას არ ისდიან. ისინი არ აზროვებენ არც კვერცხებს, არც საჭაპურებს, არც ქათმებს, არც ფულს. ვის მიერ და ვისთვის არის შემოღებული საუცსოვო დღესასწაული?

ის შემოიღეს მუშებმა მუშებისათვის“.

11.

მე განვაგრძობდი კითხვას:

„1889 წელს ქალაქ ზარიშში იყო ვეველა ქვეყნის მუშების ურილობა.

ჩამოვიდნენ გერმანელებიც, რუსებიც, ინგლისელებიც, შვედებიც, იტალიელებიც და ზოლონელებიც. ვეველა ქვეყანაში მუშები ცუდად ცხოვრობენ. ისინი მუშაობენ 12, 14 და 16 საათსაც დღეში. და, აი, ურილობამ დაადგინა: დე, ზირველი მაისის დღეს ვეველა ქვეყნის მუშებმა შინატოვონ მუშაობა, განვიდნენ ქუჩებში და სიტყვან:

— ჩვენ მოვითხოვთ რეასაათიან სამუშაო დღეს!

დე, ზირველი მაისის დღე სამუდამოდ გადაიქცეს ვეველა ქვეყნის მუშების დღესასწაულად“.

12.

ვერც კი მოვასწარი ამ განცხადების გარკვევა, რომ სასელოსნოში შემოირბინა კლებ ივანეს ძემ.

მან დაინახა, რომ სასელოსნოში არაუინ არაა, დააბაკუნა ფესები და დაიუვირა:

— დათხოვნა, დათხოვნა! ვეველას დათხოვნა! მუქთამჭამლეობი! სამუშაო დღეს უქმობა მოაწვეს!

ის მოვარდა ჩემთან, დაინახა, რომ ვკითხულობ, წამარტვა კეფაში, ჩამოსია კედლიდან ქაღალდი და დაიდრიალა:

— ამას რას ჰკითხულობ? ცინეში ჯდობა მოგინდა?

ზირველად გავიცანე, რომ ქაღალდის ნაკლეჯისთვის ცინეში სვამდნენ.

13.

მუშები შეგროვდნენ ჭიშკართან. მათ შორის იყო ჩემი ძმა. მას სულში ეჭირა ოთხი სამეფო დროშა.

— წითელი დროშები სადღაა? — ჰკითხა ჩვენი საამქროს მუშამ.

— აჰა თქვენ წითელი დროშები, — უნასუსა ძმამ. — წაიღეთ ტყეში.

— ეს სომეხებისაა.

— არაფერია, — მიუგო ძმამ, — იყო მეფის, გახდება პროლეტარების. წაიღეთ.

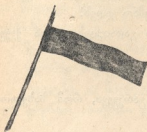
14.

ამოვიდეთ იდლიაში სამეფო დროშები და გაუუღვეთ ქუჩას. წინ შეგვხვდნენ პოლიციელებიც.

მათგან ჩვენთვის უურადღება არავის მოუქცევია

წუნარად გავედით ქალაქ გარეთ. როცა ტყეს მივადექით, ძმამ გამოგვართვა დროშები, ჩამოსია ზედა ზოლები — თეთრი, მერე მოგლიჯა ლურჯიც. დარჩა მხოლოდ ქვედა, წითელი ზოლები.

— აჰა თქვენ წითელი დროშებიც, —

სთქვა მან.

15.

უცნაოდ შესძინა: მღეროიან. ჯერ ასეთი სიმღერა არსად და არანდროს არ გამეგონა!

ბევრი ხალხი მღერის, არაუინ კი არა ჩანს. წავიწიეთ კიდევ ასი ნაბიჯით, და უცებ დავინახე დიდი სკვი, სადაც ხალხი ბუხივით ირეოდა.

16.

ჩვენგან ორ ნაბიჯზე მალღობზე დგას ერთი კაცი, შავწვერულ-
ვაშიანი, სათვალეებიანი და მადლი სმით გაჭევირის:

— ამხანაგებო! დღეს ვსეიძობთ დიდი ზირველი მაისის დღეს!

— რა ზირველი მაისია, — ვუკითხები მას. — დღეს 19 აპრილია.
მძას ეცინება:

— ეს ჩვენში, რუსეთში, ჯერ კიდევ აპრილია, ოორემ მთელ
ქვეყანაზე დღეს ზირველი მაისია. ჩვენი კალენდარი არაა სწორი.

17.

ის კაცი კი მალღობიდან ისევ გაიძანის:

— ამხანაგებო! დღეს მთელ ქვეყანაზე მუშები ტოვებენ სამუ-
შაოს და მწუბარი რიგებით, დროშებით და მუსიკით დადიან ქუ-
ჩებში, რომ ვუვლას დახანსონ მუშათა ძალა. ჩვენ კი ჯერ ვსეც არ
შეგვიძლია. ჩვენ რომ გამოვიდეთ დროშებით, ჯარისკაცები დაგუ-
ხვრეტენ და ზოლიციელები დაგვიჭერენ. ჩვენ ჯერ უნდა ვიძალე-
ბოდეთ აი ამ ჯურღმულში, ქალაქ კარეთ. მაგრამ მოვა დრო, რო-
ცა მუშები გაიძანჯვებენ, და მამინ მათ აღარ დას-
ჭირდებთ ზოლიციისა და ქანდაძების თვალთვან
ტეში დამალვა.

18.

მე შევუკითხე მას:

— ეს ვინ ლაპარაკობს?

— ორატორი, — მიხანსუხა მძამ, — ზარტიული ამხანაგი, ბოლ-
შევიკი კომიტეტიდან.

მე ვერაფერი გავარკვიე. რის კომიტეტი, რა არის ბოლშევიკი?
მივსვდი მსოლოდ, რომ ეს კაცი განსაკუთრებული რამაა.

მე სულ მას ვუცქერდი და მიკვირდა, რომ მას ასეთი მად-
ლი სმა ჭქონდა; თითოეული სიტყვა ისმოდა.

— უცრად მან დაივეირა:

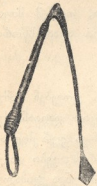
— ამხანაგებო! წადით ტეში.

19.

გვესმის სტვენა ხანგრძლივი, განუწყვეტელი.
ის იყო ხალხი დაიმბა, ახმაურდა. შიანვენ ერთიმეორეს.
ორბტორმა კი ასწია ხელი და მთელ ხალხს გადასძახა:

— ამხანაგებო! სიწუნანტე. წადით ტუისკენ. ცალ-ცალკე. ნუ
გეშინათ.

ეს რა სთქვა, ვეკლანი შეხერდენ. სი-
წუნარე ჩამოუარდა. მოისმა ბელურების ყი-
ვილი.

20.

წუნარად, ერთიმეორესე გამოყვედით დიდი
ტუიდან გზაზე, საიდანაც ჯგუფ-ჯგუფად დაფ-
ბრუნდით ქალაქისკენ. უკანიდან გვესმოდა
სტვენა, კიჟინა და ცხენების თქრიალი.

— ეს ვინ არიან ჩვენს უკან?—ვიკითხე.

— უახსნები და ქანდარშები,—მომიგო

შმაშ.—არაფურია. ცხენებით ისინი სშირ ტუეში ვერ გამოატანენ.

ასეც მოხდა. სქელ ტუეში იმათ ვერ გამოატანეს.

გაბოროტებულებმა ორჯერ გაისროლეს, ტუეში ეორანი დაა-
ფრთხეს.

21.

როცა ჩვენს ქუნაზე შინისკენ მოვდიოდით, წინ გამისწრო ერთ-
მა ცხენიანმა ქანდარშმა.

ერთ ხელში მას მათრასი ეჭირა, მეორეში კი კალოში. კალო-
ში ვიღაც ჩვენთაგანმა დაჭკარვა სევი.

22.

მას შემდეგ ბევრმა წელმა განგლო.

1918 წლის ზირველ მაისს ვიუავი მოსკოვში. ვეკლა კალენ-
დარში ეს დღე იყო არა შავი, არამედ წითელი. ბოლშევიკებმა გაა-
სწორეს კალენდარი.

მთელი მოსკოვი დროშებით იყო დაფარული. ხალხთებზე ელვარებდა წითელი ქუჩუბები. საევიტების ხმა ისმოდა, მუსიკაც უმარავდა. ეველა მხრიდან ხალხი გროვდებოდა. გროვდებოდა არა სვეში, არამედ წითელ მოედანსუ, კრემლის კედლის წინ.

23.

მაღალ ტრიბუნასუ ავიდა და დაიწყო სიტყვა:

— ამხანაგებო! დღეს მთელს ქვეყნიერებასუ მუშები დღესასწაულობენ ზირველი მაისის დღეს. მაგრამ მხოლოდ ხვენ შეგვიძლია ეს დღე თავისუფლად ვიდღესასწაულოთ.

ეს ხმა თითქოს სადღაც შეინდა კაკონილი. ვიკითხე:

— ეს ვინ არის?

მიპასუხეს:

— სრულიად რუსეთის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე ამს. სვერდლოვი.

24.

ვიცანი ძველი „მარტოული კომიტეტიდან“. ისეთივე, როგორიც იყო. მარტო სათვალეები გამოეცვალა და სულ ტვაგი ეცაბ.

თარგმანი ა. რ—ის.

ა ლ ლ უ მ ი

ერთი, ორი!
მწკრივი სწორი!
გაიძაღეთ—სმენა!
დოღსე ნუკრა
კოხტად უკრაჯს,
რასმს წინ უძღვის ლენა.
ნუძე, ღაღა...
გაიძაღა
წაწიების ტუე.
ერთი, ორი!
მწკრივი სწორი—
აღლუშია დღეს.
აი, თინა
მოღის წინა
ღაძაზ დროშით ხელში.

მოღის ხელა.
თუძეა ცხელა,
არ ინტება წელში.
წა, ზღაკატი
წინ გაბით,
მოაქვს ქერა სძაძს.
მოაქვს ცერად.
სედ წარწერა:
„წირველ ძიისს—ვაძა!“
ეუღსახვეუხე
ძსე ზრიადებს,
ქარგავს დროშის ტუეს.
წაწაწინა
ოქტომბრეღებს
აღლუში აქეთ დღეს!

ზოსტნოს შაჰაზი

სოსანა ბოსტანსა ბარავს. ქათმები ფეხდაფეხ დასდევენ, მთასავით გადმოვარდნილი ბელტებიდან მსუქან ჭიაუელებს იტაცებენ და ელანავენ.

ბოსლის კარებთან ძაღლმა შეჭეუა.

— ჰო, რა იყო, წარბა, ველარ გვიცანი?!!

წარმოსთქვა სანდრამ, რომელსაც სამი სსვა ბაუმი მოჭეუა.

— აბა, სოსანა, შეფები უკვე გახელით, არ მიგვიღებ?

— მობრძანდით, მობრძანდით, შვილო. დრო ასლა თქვენია, ცოდნაცა და მამ ვინ-ღა უნდა კვასწავლოს?

ამ დროს ბებურიც გამოჩნდა. კალთეფუშამოკრეფილს, იღლიაში ხასალი ეჭირა. სედ ქორფა ჭინჭარი ევარა.

— ოჰო, მოსკუდით, შვილო? აბა ერთი ვნახოთ, თქვენი ცოდნა როგორ დაგვესმარება.

— დიდება, ისეთი ბოლოკის თესლი მოგიტანეთ, რომ სულ მორგებებით ამოვა! — სალამის მკვივრად მიამანა ჰატარა ნანამ.

— აბა ვნახოთ, წრეულსაც გაკეპარება ის ბოლოკი, უოველთვის რომ უჩივი სოლმე? — სიცილით ჩაურთო სანდრამ.

ბაუშები ვენახში შევიდნენ.

სოსანას დიდხანს ესაუბრენ დათვის ასალ ჩვევებზე, კვლების გაჭრასზე და ბასოების გაკეთებაზე.

— შვილო, ი წიწმაცს რომ ი ოხერი მწვანე მატლები მიჭამენ, რა შეშველება? აკერ ბარემ სამი წელიწადია ერთი სადი ფოთოლი თვალთ აღარ დამანახეს.

— ვაი, ვაი, დიდება, რომ იცოდე, რა ადვილია მკ მატლების მომორება, — თვალკებგაბრწინებით წარმოსთქვა ილიკომ.

— ჩვენ, დიდება, სკოლაში ისეთი ანარქი კვაქვს, ისეთი წამალიც, რომ არსეინად იუავი, ორჯერ იმ ანარქით შესსურება წამლისა და იმათი მოსპობა ერთი იქნება.

— აი, თქვენ იცოცსლეთ, კაისარდენით, შეილო, ევრე კაი გზას რომ დაადექით.

— მაშ, დიდება, მაშ რის შეფები ვართ, თუ ეველაფერს არ გასწავლით და არ დაგეხმარებით. მოიცადე, ჯერ წიწმარტი ამოვიდეს, ისეთი ზრიალა ანარქი მოვაცუხსცუსოთ, რომ...

ილიკოს ლაპარაკის დროს სახე უღიმოდა, თვალები უბნწეინავდა.

— მოიცა, ილიკო, და ი ზამიდოლის ჩითიღს რაღა ვუყო? შარშან, გასსოვს, რაღაც შევმა ჭიამ ფესვები გადაუსრა და სულ მთლად გამისმო. იმას რაღა ეშველება?

— ნუ გეშინია, ეგვც ვიცით, ეგვც! — ოთსივე ბავშვა ერთად შეჭვიროს სოსანას.

— შენ ეს მითხარი, უუთში ჩითილი სომ კარგად ამოვიდა?

— ეჭმეჭმე, ისე ღაღანებს, როგორც კაი უანა.

— ჰო და ჯერ ადრეა იმის გადარგვა, — განაგრძო ილიკომ. დრო რომ მოვა, ახალგაზრდა ხერგის ქერქები უნდა დაამზადო. ქერქები დაიჭრება და ზატარ-ზატარა მიღები გაკეთდება. მიღებში ძირებს ჩაუღებ ჩითილს და მიწაში ისე ჩარგავ...

— ვერასოდეს ის ჭიები იმ ქერქს ვეღარ გადაღწდინან, — გა-
 აწუვეტინა სანდრამ.

— მერე ფიქრი აღარ აქვს, ისე ამოვა, რომ მუსხსავით გაი-
 დგამს ფესვებს.

სოსანამ სიამოვნებით გაიქნ-გამოიქნია თავი, ერთი ტაში დინ-
 ჯად შემოჭკრა და ჩაილაპარაკა:

— ერთი დასე ამისა, ეკ არის, ჰა?!

— ეკ არის, ეკ. მეტი არაფერი. ასე, გადარგვის დროს ჩვენ
 ვეელანი მოვალთ და ვეელაფერს გასწავლით, — დაათვა ილიკომ
 და ბაწარს ხელი წამოავლო.

ილიკომ და ნანამ კვლები კოსტად შემოუსომეს. ერთ კვალს
 სანიმუშოდ ოთხივე მხრივ ბაწარები ღარივით ჩაუვალეს და სოსან-
 ნას გული სინარულით აავსეს.

— ეი, დასე ამათა, რა კოსტა კოლოფივით შეკრეს. მორწვევის
 დროს წვალი ისე სწრაფად დაუკლის, როგორც კარგი მოლეკუ-
 რე, — ფიქრობდა ბავშების წასვლისას სოსანა და ძლიერ უხარო-
 და, რომ იმის ბოსტანს შეფები ჰეავდა.

ცქვიტი.

სადიო

გადაცემა

აღლო!

აღლო!

ეველამ!

ეველამ!

მოუსმინეთ ცოცხალ გასეთს!
თქვენ, ბავშვებო ეველა ქვეენის,
მოგაწოდებთ ცნობას ასეთს:
„გასაფხულდა... და დაბრუნდენ
თბილ ქვეენიდან ფრინველები,
აჭიკჭიკედენ, კაცოცხლეს
მთა და ბარი, ტეე-ველები.

გაუფრთხილდით

ჩიტუნებს

და საკვები მოუშინდეთ,
ნუ დაუნგრევთ ბუდეს ჩიტებს,
ნუ აჭევიებით არამსადებს!
დაისსომეთ,
რომ
ფრინველებს,

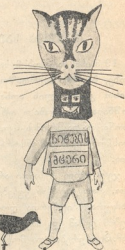
მოაქვთ დიდი სარკებლობა,
სადაც ჩიტი არ ბინადრობს,
იქა ხნდება ჭია ბლომად!

დაისსომეთ:

ჭიებისგან

თუ ფუჭდება მოსავალი,
უმთავრესად, ზატარებო,
თქვენც მაში გიდევთ ბრალი!“

მარიჯან

ბავშთა სამართავობის კვირული ბფილისში

19 მაისს, საღამოს 6 საათზე, ბავშთა საერთაშორისო კვირეულის აღსანიშნავად მოწყობილ იქნა პიონერთა და შრომის სკოლის მოწაფეთა დემონსტრაცია.

ჯერ კიდევ 4 საათი არ იყო, რომ ქალაქის ქუჩები აახმაურა პიონერთა დოლების ცემამ და საყვირის ხმამ. პიონერები და მოწაფეები თავისი კოლექტივებისა და სკოლებისაგან მიიქაჩოდნენ. თან მიჰქონდათ სახლებში დამზადებული პლაკატები, ლოზუნგები, კარიკატურები და სხვადასხვა მოდელები.

საათმა ხუთი დარეკა. პიონერები კოლექტივების წინ დარაზმული დგანან. ხელმძღვანელის ბრძანებას უცდიან, რომ დაიძრან და ვივილ-ხივილით ქუჩებში გავიდნენ. მათ არც შრომის სკოლების მოწაფეები ჩამორჩენ. სკოლის ეზოებიდან მოისმის მხიარული სიმღერა, ცეკვა-თამაში.

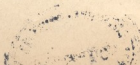
მალე სიჩუმე ჩამოვარდა. მოწაფეები მწყკრივებად არიან დაწყობილნი, მწრივის წინ წითელი დროშა ფრიალებს.

პიონერებს და მოწაფეებს პლაკატები და კარიკატურები მალე უჭირავთ, რომ ყველამ დაინახოს. მუსიკის ხმა მოეფინა სკოლის ეზოს. ეს ნიშანი იყო, და გუნდიც დაიძრა. გზაში გუნდს ახალ-ახალი გუნდები უერთდებოდა. მუსიკის გუგუნვი, პიონერებისა და მოწაფეების მხიარული ყიყინა ერთმანეთში იყო არეული.

საქ. კომკავშირის ცეკას წინ ტრიბუნა დგას. აქ თავმოყრილი არიან კომკავშირის და პიონერ-ორგანიზაციის მუშაკები და სხვადასხვა ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

— მოდიან! — გაისმა ხმა, და ათასის თვალები შემობრუნდა ლენინის ქუჩის

კუთხისავენ. მართლაც, შორს, რუსთველის გამზირის ბოლოს, გამოჩნდა წითელი დროშების ტყე. პიონერების დოღების ცემა და საყვირების ხმა აყრუებდა ისედაც ახმაურებულ ქუჩებს.

პიონერები მწყობრი რიგებით მისდევდნენ ერთმანეთს. ტრიბუნასთან მათ მიესალმნენ კომკავშირის და პიონერ-ორგანიზაციის მუშაკები. მწყობრი რიგებით ჩაიარეს ლენრაიონის, ქალაქისა და 26 რაიონის პიონერებმა და შრომის სკოლის მოწაფეებმა.

ტრიბუნიდან ხშირად ისმოდა:

— გაუმარჯოს ბავშთა საერთაშორისო კვირეულს!

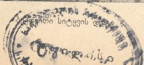
— ჩვენი ქვეყნის თავდაცვისათვის იყავ მზად!

— გაუმარჯოს სოციალისტურ აღზრდას საბჭოთა შრომის სკოლებში!

პიონერთა და მოწაფეების ზღვა ტალღები უპასუხებდნენ:

— მზად ვართ!

სალამოს რვა საათზე ჩაიარეს დემონსტრანტების უკანასკნელმა რიგებმა.

რა სარგებლობა მოაქვს ხეს.

ათი-თხუთმეტი წელაწაღია, რაც შე-
მოღებულია ხის დარგვის დღესასწაული.
ამ დროის განმავლობაში ბევრი ხე და-
რგო და გაამრავლა მოზარდმა თაობამ.
ძველად იყო ჩვენში ასეთი ჩვეულებ-
ა: ყოველ ბავშვს, როდესაც იმდენად
მოიზრდებოდა, რომ შეეძლო პატარა
ხის ნერგის მიწაში ჩარგვა, უსათუოდ
უნდა დაერგო და მასთან იზრდებოდა
მისი ხეც.

ხეს დიდი სარგებლობა მოაქვს და
როგორ არ უნდა გაუფრთხილდეს მას
ადამიანი

მა, დააკვირდით, ირგვლივ ყველა-
ფერი ხისგანაა გაკეთებული: სახლები,
ავეჯი, ელექტროს ფარნებისა და ტე-
ლეგრაფის ბოძები... ხე გვაძლევს შე-
შას, ნახშირს...

ქალაღიცი კი ხისაგან კეთდება წი-
გნებისათვის.

ტყის სარგებლობა ვინ არ იცის.
ზაფხულობით ყველა ცდილობს ტყის
ახლოს იცხოვროს და ცოტახნით მაინც
ისუნთქოს წმინდა ჰაერი. ტყე სწმენდს
ჰაერს, ინახავს სინესტეს. მიწა არ ხმე-
ბა და ამიტომ კარგ მოსაყავს იძლევა.
ტყეებში აუარებელი ფრინველი ცხო-
ვრობს, რომელნიც მეგობრობას უწევენ
სოფლის ყანებს.

სანატორიუმი ჰაერში.

მთის ჰაერი მშრალია და სუფთა
და ამასთან დიდ სიმაღლეზე მზე გან-
საკუთრებით მოქმედობს ადამიანზე. ამი-
ტომაც მთის ჰაერი ამაგრებს დაავადე-
ბულ ადამიანს. ყველაზე უფრო საჭი-

როა მთის ჰაერი კლექით შეპყრობილი აღამიანისთვის, მაგრამ ყველგან და ხშირად შეუძლებელი ხდება ავადმყოფების მთებში ცხოვრება.

გერმანიაში ამჟამად აკეთებენ განსაკუთრებულად მოწყობილ დირიკაბლს, ჰაერის ზომალდს, რომელშიც იქნება მოწყობილი სანატორიუმი ასი კაციისათვის.

დირიკაბლი ყოველდღე აფრინდება ჰაერში 2 კილომეტრის სიმაღლეზე და 2-3 საათის განმავლობაში იქნება ერთ ადგილს უძრავად. დაავადებული ხალხი კი ამ დროს სუნთქავს წმინდა ჰაერს და იღებს მზის აბაზანებს.

რძის აბაზანი.

ამერიკის გაზეთებში დაბეჭდილია, რომ დანიის ერთმა სწავლულმა მოახერხა რძისაგან აბების გაკეთება. საკმაოა ამნაირად გაკეთებული რძის აბი ჩავაგდო ერთ ჰიჯა წყალში, რომ წყალი რძედ იქცეს, რომელიც არაფრით არ განსხვავდება ჩვეულებრივი რძისგან. ამ აბების შენახვა დიდხანს შეიძლება, გემო და სინოყიერე ახალი რძის ექნება. თქვენ წარმოიდგინეთ, რა ადვილი იქნება ასეთი რძის წაღება მგზავრობის დროს, ერთი ადგილიდან მეორე ადგილას გადაგზავნა და სხ.

ველოსიპედით ხეზე.

ამ უკანასკნელ დროს გამოიგონეს ისეთი ველოსიპედი, რომლის საშვალეებით შეიძლება არა მარტო ხეზე ასვლა, არამედ ტელეგრაფის ბოძებზეც.

ასეთი ველოსიპედი გამოგონილია სპეციალურად იმისათვის, რომ მის საშვალეებით ბოძე ასულმა აღამიანმა

თავისუფლად გაასწოროს ტელეგრაფის დაზიანებული მავთულები ან სხვა რაიმე.

დათვი ჯიბაში.

ერთი ამერიკელი მონადირე იკვებინდა: „იციო, შეგვხვდი ტყეში დათვის, დავეუმიზნე და ჩამოვაგდე ხიდან, შემდეგ ავიღე, ჩავიდე ჯიბეში და გაეუღე-ქი გზას“.

ვინმეს შეიძლება ეჭვი შეეპაროს ამ მონადირის სიტყვებში, მაგრამ ეს სრული სიმართლეა. მონადირეს დავეიწყდა ეთქვა მხოლოდ, რომ ეს იყო არა ჩვეულებრივი დათვი, არამედ მაიმუნის მსგავსი ჯიშის დათვი, რომელიც ამერიკის ტყეებში ცხოვრობს. ეს დათვი იმდენად პატარაა, რომ მისი ჯიბით ტარება შეიძლება; იმას გარდა, მას განვითარებული აქვს კული, რომლის საშვალეებითაც შეუძლია დაეკიდოს ხის ტოტს და დიდხანს იყოს ასე. სურათზე ჩვენ ვხედავთ ასეთი ჯიშის დათვის, რომელიც აღამიანის თითზეა კულით დაკიდებული.

ზრომისმოყვარე სოსო.

გასაფხულდა. დიდ-მატარა
 თესვისათვის ემზადება.
 აკუგუნდა ტრაქტორები,
 შრომა არვის ეზარება.

ეფროსინე ბოსტანს სთესავს,
 მარდი სოსოც მას თან ასლავს,
 თავის დედას ეზმარება
 და ბოსტანში კვლები გაჭედავს.
 თან ასწავლის: „ჩემო დედა!
 აღარ ვარგა ძველი წესი,
 კულტურულად მოყვანილი
 უნდა იყოს დღეს ნათესი“.
 დედას უკვირს, მისი ბავში
 რომ ასწავლის ბოსტნის თესვას,

და თანაც გრძობს დიდ სისარულს,
 რომ აჯობებს შვილი დედს.
 ესუძრება: ჩემო კარგო!
 აბა როგორ დაგიჯერო?
 ზატარა ხარ, ბოსტნის თესვა
 ჯერ საიდან იცი შენო?
 — შარძან ჩვენმა კალექტივმა,
 რომ შენც გახსოვს, ჩემო დედი,
 საცდელ ბოსტნის მუშაობით
 გააკეთა კარგი ცდები.
 მეც რომ მათთან ვმუშაობდი.
 ვით შეშვენის ზიონერთა.
 და, დედიკო, როგორც ხედავ,
 მოვიხმარე ცოდნა დღესა.
 ესმარება თავის მშობლებს
 ზაწაწინა სოსო ასე,
 და არ იცის, თუ რა არი
 სისხანტე და სისარმაცე.

ე. ხუნდაძე

ზანაი

ა.

— ზატარა ჯო ვეელას თვალში ეცა, როცა ის მოიყვანეს საბავშვო სასკოლი, და ვეელა მას სიყვარულით ეპრობოდა.

ჯო ზირველი იყო აქ, თეთრკანიან ბავშვთა შორის...

ჯო ხომ ძალიან განირჩეოდა თავისი შავი, სუჭუჭნა თმით, მოკლადისფერი სახით, სქელი მოლურჯო ტუჩებით, ფართო დაბალი ცხვირით, ზატარა, მაგრამ გამძლე მკერდივი აკებულებით, ტანით, და მასწავლებელმაც ხომ დაარბია მოწაფეები:

— ხეშო საუკარელო ბავშვებო, ესა ზირველი ბავში ჩვენს ბაღში იმ ტომის, რომლის ზატარა კოლონიაც არსებობს აქ, აფსნა-სეთში, და რომლის წინაპრებიც შავკანიანები აწიან და ცხოვრობენ აფრიკაში. გიუვარდეთ ეს ბავში ისევე, როგორც თქვენი თავი; ჩვენს ქვეყანაში მრავალი მცირე ერი ცხოვრობს თავისუფლად და ამათაც ეყოფა ჩვენი მსარე საცხოვრებლად.

— საუკარელო მასწავლებელო, სიტყვას გამძლეეთ, რომ ჩვენ ძმად მივიჩნევთ და დავიცავთ ამას! — მიუგო ბავშვებში ვეელასე უფროსმა, ბუკუბ, და ხელი ჩასჭიდა ჯოს...

— ზატარა ზანგო, რა გქვიათ? — შეკითხა ლილი ღიმილით და ბუკუსთან ერთად გააქანა ზალმების ხეივანში სათამაშოდ...

ჯო სინარულით იცინოდა და ახედა თავის მწუბრად ნა-
მწკრივებულ თეთრ კბილებს.

ზირველად თუძცა მოარცხვობდა, მაგრამ შეეგვია ვეელას, გან-
საკუთრებით კი ბუკუს და ლილის ან შორდებოდა...

— აბა, შენ იცი, ჯო, ვინძლო არ შემარცხვინო! — უთხრა ბი-
ძამ გამომძვიდობების დროს და სელში აიუვანა, მიუალერსა.

— კარგი, ბიძა... — მი-
უგო ბავშმა და გაიქცა ამხა-
ნაკებისკენ.

— სუ გემინია, ამხანაგო
შიძმა, ჩვენ აღვსრდით მას! —
უთხრა მასწავლებელმა ილომ
ჯოს ბიძას და სელი გაუწოდა.

— დიდი მადლობელი ვიქ-
ნები, შენი ჭირიძე... აბა, ჩვენი
ბავშები აქედანვე თუ არ გაავ-
სარდეთ და არ ვასწავლეთ,

ჩვენსავით სომ არ დავტოვებთ უსწავლელს! ეს ჩვენი შესობელი
აფხასები ისე კარგად გვეჭეობით და ცდილობთ ჩვენს დაწინაუ-
რებას, რომ როგორ ჩამოვრჩეთ?!. — მიუგო შიძამ მონიღებით...

შიძმა ზირველი აქაური ზანგი იყო, რომელიც ამ წელს აღ-
მასკომის თავმჯდომარედ გაიუვანეს აფხასურ სოფელში...

ბ.

— ზანა!

— რა გინდა, ჯო?

— რად შეძახიან ზანკს?

— იმიტომ, რომ ზანგი ხარ!.. — უზახუსა მოხუცმა სიცდილით
და მუსლზე შემოინვა, მოეხუთა. — მაგრამ ნამდიელი კი არა, ნას-
ძირივით ძავი, როგორც ჩვენი წინაზრები, არამედ მოთეთრო,
აქაური...

დაატანა მოსუცმა და მისი სასყ დაიღარა წარსულის მოგონებებით, გაასვენდა, რასაც უამბობდა სოღმე ბაბუა იმის შესახებ, თუ როგორ წამოიყვანეს ის მონად აფრიკის სუდანიდან და აქ მიჰვიდეს აფხაზ თავადს წარსულ საუკუნეში, და მოუყვა ჰატარა ჯოს ბაბუას ნამბობს...

ჯო უსმენდა...

— მამ, დედანები აქაური ქალია და მამა კი სანგი, ჰანა!

— ჭო, ხემა ჰატარა ბიჭუნი, ჭო...

ჯო დაფიქრდა...

ეს იყო ზაფხულის ერთ საღამოს, როცა საბავშო ბაღიდან ბავშვები ავარაკზე წაიყვანეს და მამამ ერთი კვირით სოფელში ამოიყვანა.

— მამა რა იქნა, ჰანა?

— თამბაქოს საჭრელადაა გაღმა.

— დედა?

— ძეზობელ ნონასთან გადავიდა .. მამ კარგად გივლიან ბაღში, ჯო?

— ო, ძალიან კარგად, ჰანა...

აი, ძე როცა კარგად ვისწავლი წიგნს, მერე შენც გასწავლი... კარგი?

ბავშვის ჯამ სიტუვასე გავლიმა მოსუცს და ჩიბუსს მოუკიდა, ქონის წინ ჩამოჯდა კუნძსე...

ის განხარებული უგდებდა ეურს ჯოს კატაცებით ლანარაკს საბავშო ბაღის ცხოვრებასე, მასწავლებლის მისდამი მზრუნველობასე და თავის ამხანაგ ბუკუს და ლილის სიკეთესე.

— იცი, ზანა, კვირადღით და დღესასწაულებზე მუკუ თავის სასლშიც წამოიყვანდა სოღმე და იმისი დედა მეც შვილოს მეძახდა, მეალერსებოდა...

მოუთხრობდა ჯო და ნატრობდა ჩქარა წაეყვანათ ისიც ავანაკზე, სადაც ამჟამად იყვნენ საბავშვო ბაღის ბავშვები.

8.

— კი, მაგრამ ზღაპარს მეღაპარაკები, თუ სინამდვილეა? — გავეკრებით შეკითხვა ვალიკო ამ ამბის მომთხრობ მალევეს.

— მართალს გეუბნები, — მიუგო მან.

— როგორ! აქ, ჩვენში, და ზანგები? — არ სჯეროდა ვალიკოს. ეს იყო ამ საფხულს, შავ ზღვაზე მოგზაურობისას.

სომხლდი უშიძარი მუბლით მიანობდა გზას, და ორი მეგობარი მოაჯირსე გადაეუდებელი საუბრობდა ამასე...

ისინი დროგამოშვებით ზურის ნაჭრებს ან სიღს უერიდენ სომხლდს ადევნებულ ზღვის ღორებს...

— სადა ცხოვრობენ?

— აგერ, ამა ლამაზ ველებზე... — მიუგო მალევე და ხელი გაუშვირა აფხაზეთის მუდამ ამწვანებული მიდამოებისკენ, სადაც მოხანდა ამჟამად აღმართული ქედები, თითქოს სვეტებად აბჯენიან ცხსო, სადაც აქა-იქ გაწოლილი ნისლეები გველივით მიისლანებოდა ტყეებზე...

მალევე მოეუვა ამ ზანგების წარსულზე, როგორ მოხვდენ აქ, როგორ შეერივნენ ადგილობრივ მცხოვრებთ, გადაკვარდენ, ფერი გამოეცვალათ, და ნამდვილ სუდანური ჯიძის ზანკს აქა-იქ თუ შეხვდებ კაცი, უკვე მალსე მოსუცებს. მათი ქოსები არ განსხვავდება ზირველ სამშობლოში არსებული წნული ქოსებისგან, მათი ცხოვრება, ადამი აქაურ მცხოვრებთა ადამებისგან თითქმის არაფრით განსხვავდება, მისდევენ მეურნეობას, რაღაც ოთხმოცამდე კომლი თუ არის და სხვა...

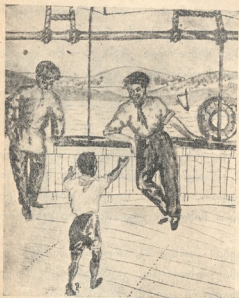
— ისინი, რასაკვირველია, აქამდე არც არავის გასსენებია, მაგრამ საბჭოთა ხელისუფლების დროს მათაც მიხედეს, მათაც დაეტოვა

ასადი ცხოვრება და აღორძინება. აი ვისი შთამომავალია ის ჰატარა ჯოჯ, რომლის შესახებაც გეუბნებოდი წყდან...

დ.

— მია შალვა!

ჯერ არ დაემთავრებინა შალვას მოთხრობა, რომ მოესმა თავისი სახელი, მოიხედა და მის გაკვირვებას სასლავარი არა ჰქონდა თავის წინ სელეგამოწვდილი ჰატარა ხანგი რომ შენიშნა წითელი საუელოთი.

— ჯო?! — წამოიძახა შალვამ და ბავშვს სისხარულით გაუწოდა ხელი, მიესალმა, აიყვანა.

— ნახე, მია, როგორ გიცანი?! იქიდან შეგნიშნე და გამოგიქეცი.

— როგორ, ჰატარა ბიჭუნო? აქ რა ვინდა? სომალდსე როგორ მოხვდი?!

— ჩვენ, შრომის სკოლის მოწაფეები, ექსკურსიაზე მიუვავართ ბათოში და .. აჯერ ჩემი ამსხანაკებიც!.. ამ სი-

ტყუებთან ერთად ჯომ ხელით ანიშნა ბავშვებს, რომელნიც სომალდის ბაქანსე თამაშობდნ...

— სხვა, ჯო... როგორაა მამა, დედა და მოხუცი ბაბუა?

— კარგად... ბაბუა ახლა სულ გათეთრებულია, ჭადარა...

— ჯერაფერი გამოვიდა, შალვა, მამ მართლაც გეუბნებოდი?! —

უთხრა ვალიკომ, როდესაც შალვამ გააძნო ჯო.

— აი დამპტკიცებელი საბუთი, ჯო, რომლის შესახებ წვდახ
 დაგიწვე ლაპარაკი და არ დამიძაფრებია.

— საიდან? როგორ?!

— როგორ და... მე ხომ ამ სამი წლის წინად ამითი მო-
 ვხვდი შიწისშრომლად... კარგახანს ვიყავი... მაშინ კავეცანით ერთ-
 მანეთს მე და ჯო... ასე არაა, ჯო?

— დიად, მია... — მარდად მიუგო ჯომ და სასესე დიმილი
 გადაეკრა, თეთრი კბილები აუფლავდა...

სომალდი ურხად მიაპობდა ზღვას...

ქარის შეტევა სჭიმავდა იაღქნებს...

სეზმან ერთაწმინდელი.

ბ უ

მის სინათლეს ვეძლები,
 დღისით ფულურომი ვსივარ;
 ბინდ-ბუნდი რომ დაჰკრავს მიწას,
 მსოფოდ მაშინ გამოვდივარ.

გამოვდივარ და უთარეშობ,
 ფრენა ვიცი ხუმი, ძალი,
 და რაც შეტად ბნელა ღამით,
 მაშინ უფრო მიჭრის თვალი.

თაკვები და წრუწუნებიც
 სწორედ ამ დროს გამოვლიან,
 გვერდებთ მაშითადი,
 ქერს და უნას ისე მკიან.

მშრომელსა და მოამბაკს
 ქურდავენ და უცრიან ხელს,
 და ავსებენ სხვის ნაშრომით
 სამთრისათვის ბუნავს და სვრულს.

მე ბუნებამ ამ ქურდების
 ვარაულად გამაჩინა,
 ველეტავ, რაც კი შემოდლია,
 რომ მოვშალა მათი ბინა.

დღის სინათლით დაბეცებულს
 ნუ მდევნით და ნუ იჭრით უელს,
 თორემ შეტად მოაკლდებით
 მიწის სარსო-საბადებელს.

შიო მღვიმელი

თუთუნის ფაბრიკის დიდი კარიდან გამოდინდნ მუშები. რამდენიმე მუშა შემოსეოდა ასაღგასრდა მასწავლებელს და რაღაცას ელაზარაკობდნ. მასწავლებელი დიმილით, სისარულით უზასუებდა კითხვებსე.

— სედავ, შოთა, რა კარგად კვისნის კაკვეთილს, — უთხრა ლევანმა თავის მძას.

— დღეს ჩვენ რამდენიმე ასალი სიტყვა წავიკითხეთ, მალე წიგნის ნასეკარს კავათავებთ, — დაუმატა შოთამ.

ასაღად სკოლაში წამსვლელ ბავშვიით კულსე მიეკრათ სურათებიანი წიგნი და მსიარული მიეშურებოდნ მინ.

— კასსოვს, ლევან? ჭაი კიდი, ჭა!.. ცსრა წლის ვაქნებოდი, როდესაც მამჩემმა სკოლაში წამიევანა... მეუნებოდა: „უკანასკნელ ჰერანგს კავუიდი და ჩემს ბავშებს უსწავლებლს არ დავტოვებ“. კმ, ერთი წელიწადი ძლივს დავრჩი სკოლაში, მამჩემის სიკვდილის შემდეგ თუთუნის ფაბრიკაში მოვსვდი.

უკვე დადამებული იყო.

ლევანმა და შოთამ უკანასკნელი მოედანიც კაიარეს და მივიდნ ქალაქის ვიწრო და ბნელ ქუჩებში. სასლი ასლო იყო. შო-

რიდან მოჩანდა ლევანიანთ განათებული ფანჯრები. სასაღამო ლევანის ჰატარა ქალიშვილი და ვაჟი ლამპასთან იხსდენ და გაკვეთილებს სწავლობდენ. ლევანის ცოლი ნინო ახლად აღუდებულ სამოვართან იჯდა და თავის მუუღლეს ელოდა. კარებმა გაიჭრიალა, და ორი შმა სასაღამო შევიდა.

— ვაი! მამილო, მია, — დაიუვირეს ბავშვებმა და ფეხსე წამოდგენ.

მუშებმა ზირი დაიბანეს და მიუსხდენ ჩაის მაგიდას.

— იცი, რა, შოთა, — უთხრა ლევანმა, — ვიდრე ნინო საჭმელს მოგვიტანდეს, მოდი, ერთხელ წავიკითხოთ ჩვენი ახალი გაკვეთილი.

— ძალიან კარგი იქნება, — მოეწონა შოთას და გამალა თავისი წიგნი.

— ეჭ, ნეტავი თქვენ, თქმები გაგთეთრებიათ და ახლა გინდათ პროფესორი გახდეთ, — სიცლით უთხრა ნინომ და წავიდა სამზარეულოში.

— ლევანმა ხელ-ხელა გაწმინდა სათვალეები, გაიკეთა თავის დიდ ცხვირსე და მძიმედ, კაკრძელებით დაიწყო კითხვა. შოთა უკრს უკდებდა მძის კითხვას.

ბავშებმა ერთი წუთით შეაჩერეს გაკუთილი. ისინი ცნობის-მოუვარეობით უკდებდნენ უკრს მამას. ლევანი რამდენიმე სიტყვის წაკითხვის შემდეგ გაჩერდა.

— ოჰ! ეს რა დიდი სიტყვაა, — სთქვა მან და შუბლიდან ოფ-ლი მოიწმინდა და ისევ განაგრძო კითხვა ჩათვლით.

— წ... ი... თ... ე... ღ... ა, — და თითქოს ერთი დიდი რამ აღ-მოაჩინაო, სისხარულით წაშოიძანა: — წიფულა!

ბავშებმა გაიცინეს.

— მაძილო, წიფულა კი არა, წითელა, — უთხრა გვიძ.

ლევანმა თავისი ტლანქი საჩვენებელი თითი გააულოა იმ სი-ტყვას, რომ კარგად წაუკითხა.

— დიად, ეგრეა, წითელა, — გაასწორა შეცდომა.

— მართალს ამბობენ ბავშები, — დაუმატა შოთამ და მიუ-აღერსა ბავშებს.

— ეონად, განაგრძო მან, — თქვენ ჩვენი შეცდომა გაასწორეთ, ამისთვის ხვალ თითო სურათებიან წიგნს გიყიდით.

ზატარებმა სისხარულისაგან ტაში შემოჭკრეს.

— ხედავ, შოთა? თითისოდენა ბავშებმა ჩვენსე მეტი იციან.

— დიად, — განაგრძო ლევანმა, — უწინ განა შეიძლებოდა ჩვე-ნი ძველი ჩუსტებით გიმნაზიის გვერდით გაგვევლო?

— ესლა ვეულა სწავლობს, — თავის გაქნევით სთქვა შოთამ.

— მამ, ვისწავლოთ, შოთა, — უთხრა ლევანმა და ჰაზიროსის უუ-თი მძას გაუწოდა. — ვისწავლოთ და ვისწავლოთ. დიდი სირცხვი-ლია მისთვის, ვინც ჩვენს მუშათა ხელისუფლებაში მავსა და თეთრს ვერ არჩევს.

ჩვენი გმითხველების წერილები და ნახატები პირველი მაისი.

გათენდა დილა, დილა ბრწყინვალე,
და შეიმოსა ნათელ პერანგით.
აქეთ დუდუკი, იქით მუსიკა,
და ახმაურდა მთელი მიდამო.
წითელი დროშით მიდიან მწყობრად,
სიცილით, მღერით.
მაშ გაუმარჯოს პირველ მაისს,
ჩვენი გულის გამხარებელს.

ქეთო ქილაძე
8 წლის

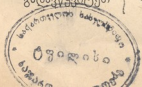
ჩვენც მათი ნამდვილი მე-
გობრები გავხდეთ, არც
ქვა ვესროლოთ, არც ბუდე
ჩამოვუნგრიოთ, არ მახეები
დავუგოთ და არც სხვას მი-
ვცეთ ამის ნება.

გაუმარჯოს ჩვენს წრეს!
გაუმარჯოს პატარა ფრი-
ნველების დამცველ ბავ-
შებს!..

მე-23 შრომის სკოლის I ა კლასის
ფრინველთა დამცველი წრე.

გაუმარჯოს ჩვენს წრეს.

ჩვენ, პირველმა ა
კლასმა, დავარსეთ
ფრინველთა დამცვე-
ლი წრე. ჩვენ ყველანი
ამ წრის წევრები ვართ.
აქამდე არ ვიცოდით,
თუ ჩიტები ჩვენი მე-
გობრები იყვნენ, ახლა
კი ყველამ ვიცით, რა
სიკეთესაც გვიშვრე-
ბიან და ამიტომ ყვე-
ლამ გადაწყვიტეთ

უხეირო სტუმრები.

ვაშლის მღვანე

აიღებ ვაშლს, გასტრი და ხე-
დავ — შიგ მოუკალათებია პაწია
ქიას.

ეს გახლავთ ხილის ქია, მატლი,
რომელიც შემდეგ პეპელად გადა-
იქცევა.

პეპელა ზაფხულში კვერცხს
პირდაპირ მკვახე ვაშლის კანზე
დებს. ათი დღის შემდეგ კვერ-
ცხიდან იჩეკება პაწაწინა მატლი
და მაშინვე იწყებს ვაშლში ღრუს
ღრღნას. როდესაც გამოხრავს, ჩა-
ძვრება შიგ და იმალება. ვაშლ-
ღრღნილი კანი ჩქარა ეზრდება ვაშლს,
მხოლოდ პატარა შავი წერტილი
აზის იმ ადგილას.

ამნაირი ვაშლი, რომელშიაც
მდგმურია, სხვა ვაშლებზე ადრე
მწიფდება და ვარდება ძირს.

თხილის მღვანე.

ხანდახან აიღებ, გასტებ თხილს
და გულის მაგიერ რალაც მუქი
ფხვნილი გამოცვივდება. რა იქნა
გული?

მდგმურმა შექამა, რომელიც შიგ
ცხოვრობდა, შექამა და წავიდა.

აი როგორ მოხდა ეს.
ხოკო, თხილის ცხვირგრძელა,
სეირნობდა თხილის ხეზე, ნახა ნედ-
ლი თხილი, გამოღრღნა რბილი
ღენჭოპი და ჩააგდო შიგ პაწანა
კვერცხი. ხვრეტილის ნაპირები
შეეზარდა ერთმანეთს და ორი კვი-
რის შემდეგ კი კვერცხიდან გამო-
იჩეკა პაწაწინა მატლი — ცხვირ-
გრძელას თეთრი მური. ის მაშინვე
შეუდგა თხილის გულის ქამას და
იწყო დღითი-დღე ზრდა.

ზაფხულის ბოლომდე ისე გაი-
ზარდა, რომ თხილში ვეღარ ეტე-
ოდა და გულიც მთლად შექამა.

გამოღრღნა ხვრეტილი ღენ-
ჭოპში, გამოძვრა გარეთ და ჩა-
ძვრა მიწაში. იქ იქნება ჩაწოლილი
ორ-სამ წელიწადს, შემდეგ გადაიქ-
ცევა ქუპრად და ზაფხულში კი
ქუპრიდან გამოძვრება პატარა
ხოკო — ცხვირგრძელა და გაუდგება
თხილისაკენ.

ს. ს. მ. უ. ს. პალიგრაფტრესტის 1-ლი სტამბა. ტფილისი, პლენანოვის პროსპექტი, № 91.

თამაში იწყება პირველი ნომრიდან და თვედება № 19-ით. ვინც პირველი მიაღწევს მე-19 ნომერს, ის ითვლება საუკეთესო მსროლელად. და თამაშს იგებს.